



HET CREATIEVE CACTUS & VETPLANTEN BOEK

EEN PRAKTISCHE GIDS MET
VERZORGINGSTIPS EN STYLINGIDEEËN
VOOR MEER DAN 200 KAMERPLANTEN

FRAN BAILEY EN ZIA ALLAWAY



HET CREATIEVE **CACTUS** & VETPLANTEN BOEK

FRAN BAILEY
ZIA ALLAWAY



KOSM • S

Utrecht / Antwerpen



INHOUD

6 Inleiding

8 ONTWERPEN MET PLANTEN

- 10 Ontwerpen met karakter
- 12 Ontwerpen op schaal
- 14 Ontwerpen met kleur
- 16 Ontwerpen met textuur
- 18 De juiste pot uitzoeken
- 20 Ontwerpen met potten
- 22 Combineer je ontwerpen

24 CREATIEF MET PLANTEN

- 26 Gebruik je gebroken potten
- 30 Hangmand
- 34 Zandterrarium
- 38 Vetplantenbol
- 42 Bloembak voor binnen
- 46 Hypertufapotten
- 50 Boomschors met vetplanten
- 54 Rotstuintje
- 58 Krans met potplantjes
- 62 Zwevend tuintje
- 66 Kaarsenhouder met planten
- 70 Stekjesontwerp

74 PLANTENPROFIELEN

- CACTUSSEN
- 76 Acanthocereus
- 78 Ariocarpus
- 78 Astrophytum
- 80 Cephalocereus
- 80 Cereus
- 82 Cleistocactus
- 84 Copiapoa
- 85 Coryphantha
- 86 Disocactus
- 86 Echinocactus
- 87 Echinocereus
- 89 Echinopsis
- 90 Epiphyllum
- 91 Eriosyce
- 92 Espostoa
- 93 Ferocactus
- 96 Gymnocalycium
- 98 Hatiora
- 98 Leuchtenbergia
- 99 Lophophora
- 100 Mammillaria
- 104 Matucana
- 106 Melocactus
- 106 Opuntia



- 108 Oreocereus
- 109 Oroya
- 110 Parodia
- 112 Pilosocereus
- 112 Pygmaocereus
- 113 Rebutia
- 116 Rhipsalis
- 120 Schlumbergera
- 121 Stenocactus
- 122 Stenocereus
- 123 Sulcorebutia
- 124 Thelocactus

VETPLANTEN

- 126 Adromischus
- 128 Aeonium
- 132 Agave
- 137 Albuca
- 138 Aloe
- 141 Aptenia
- 142 Ceropegia
- 143 Cotyledon
- 144 Crassula
- 148 Curio
- 149 Dudleya
- 150 Echeveria
- 155 Euphorbia

- 158 Faucaria
- 159 Fenestraria
- 160 x Gasterhaworthia
- 161 Gasteria
- 162 Graptopetalum
- 163 Haworthia
- 165 Hoya
- 166 Kalanchoe
- 169 Kleinia
- 170 Lithops
- 172 Orbea
- 172 Pachyphytum
- 174 Portulacaria
- 176 Sansevieria
- 177 Sedum
- 179 Sempervivum
- 180 Senecio

182 VERZORGING EN OPKWEKEN

ALGEMENE VERZORGING

- 184 Plantengereedschap
- 186 Nieuwe planten aanschaffen
- 188 De groei- en de rustperiode
- 190 Je planten water geven
- 192 Potgrond en potten
- 194 Planten verpotten
- 196 Houd je planten fit en in vorm
- 198 Het stimuleren van de bloei

PLANTEN OPKWEKEN

- 200 Vermeerderen met bladstekken
- 202 Vermeerderen met uitlopers
- 203 Vermeerderen met stengelstekken
- 204 Stekken van een cactusstam
- 206 Opkweken uit zaad
- 208 Hoe werkt enten?

PROBLEMEN OPLOSSEN

- 210 Wat is er mis met mijn plant?
- 212 Problemen met de verzorging
- 214 Ongedierte aanpakken
- 216 Ziektes aanpakken

- 218 Register

INLEIDING

Cactussen en vetplanten zijn helemaal in en horen echt bij een moderne inrichting in de 21ste eeuw. Van flats tot villa's, de vensterbanken staan er vol mee. Ze versieren winkelatalages en bureaus, en op social media kun je niet meer om ze heen. Bijna elke soort heeft wel iets wat je aandacht trekt; denk aan de kleuren, gekke vormen, een stekelig pantser of prachtige bloemen.

Vetplanten zijn niet vet, ze slaan het vocht alleen op in hun dikke, vlezige stelen, bladeren of wortels. En hoewel cactussen in tuincentra en bij kwekerijen vaak niet bij de vetplanten staan, horen ze wel bij elkaar. Beide planten hebben zich zo ontwikkeld dat ze op de meest onherbergzame plekken op aarde kunnen overleven.

Deze veerkrachtige planten hebben weinig verzorging nodig; niet voor niets hebben ze de reputatie dat ze niet dood te krijgen zijn. Ideaal voor groentjes op het gebied van kamerplant, van jong tot oud.





En als je al jaren cactussen en vetplanten hebt, weet je inmiddels dat ze té leuk zijn om het bij slechts een of twee exemplaren te houden. Er zijn zoveel verschillende soorten en zelf plantjes opkweken is zo makkelijk, dat je verzameling al snel groeit en bloeit als nooit tevoren.

Heb je eenmaal een grote verzameling vreemde en wonderlijke cactussen en vetplanten, hoe houd je die dan goed? Hoe zien ze er op hun mooist uit? Hoe kun je ze op een leuke manier combineren? Hoe zorg je ervoor dat ze bloeien? En wat doe je bij ongedierte en ziektes?

In dit boek staat alles wat je nodig hebt om je planten te verzorgen, zodat ze er op hun mooist uitzien. Laat je bij de verzorging van je cactussen en vetplanten hierdoor inspireren en je ontdekt al snel wat deze planten zo bijzonder maakt.

ONTWERPEN MET KARAKTER

Of een cactus of vetplant nu groot of klein, doornig of glad, met strepen of met stippen is, elke plant heeft wel iets geeks én fraais waardoor hij een geheel eigen karakter heeft. Sta even stil bij de unieke eigenschappen van jouw planten voordat je ze bij elkaar zet; dat zal je ook helpen bij het arrangeren van een groter wordende verzameling.





GEBRUIK JE GEBROKEN POTTEN

Is je pot gebroken? Geef hem een nieuw leven door een gelaagde opstelling voor mooie vetplanten te maken. In een grote gebroken pot passen kleinere gebroken potjes en als je zorgvuldig werkt, krijg je een mooi gelaagd effect. Pas wel op voor de scherpe randen.

WAT HEB JE NODIG?

PLANTEN

- Vetplanten van verschillend formaat, kleur en textuur, zoals *Aeonium*, *Crassula*, *Sedum* en *Echeveria*

OVERIG MATERIAAL

- Een grote gebroken aardenwerken pot met drainagegat en bijpassende schaal
- Cactusgrond
- 2-3 kleinere kleien potten, eventueel gebroken of anders heel klein
- Gebroken potscherven
- Bims (zie blz. 193) of kiezelstenen

GEREEDSCHAP

- Tuinschepje
- Pootstok
- Zachte kwast, voor schoonmaken
- Lepel
- Gieter met smalle tuit







1 Vul een derde van de grote pot met potgrond en druk hem stevig aan. Rangschik de kleinere potten onder een scheve hoeken in de grotere pot en vul ze intussen met grond.



2 Vul de ruimte rond de kleinere potten op met potgrond. Gebruik indien nodig potscherven om alles op zijn plaats te houden. Laat genoeg grond en ruimte vrij voor het planten.



3 Haal de eerste plant uit zijn pot en schud de wortels voorzichtig los. Maak een gat in de grond zo groot als de wortelkruit en zet de plant erin. Gebruik de pootstok om de grond rond de plant aan te drukken.



4 Herhaal dit met de kleinere planten en laat wat ruimte ertussen om te kunnen groeien. Gebruik zo nodig potscherven om de planten te ondersteunen.



5 Vul kleinere ruimtes op door de wortels van forse planten voorzichtig te scheuren; zo krijg je 2-3 kleinere planten. Plaats deze planten voorzichtig in de gaten.



6 Als je tevreden bent met de opstelling, veeg je met de kwast de aarde van de planten. Bedek de aarde rondom de planten ten slotte met een laagje kiezelstenen.

ONDERHOUD

TEMPERATUUR 10-25 °C

LICHT Gefilterd zonlicht

LUCHTVOCHTIGHEID Laag

WATER GEVEN Gebruik een gieter met een smalle tuit en schenk het water om de planten heen, zodat ze allemaal genoeg water krijgen. Wacht tot de grond helemaal is opgedroogd, voordat je opnieuw water geeft.

ONDERHOUD EN VERZORGING Zet ze op een lichte plek met indirect licht. Draai de pot af en toe zodat alle planten genoeg licht krijgen.



CACTUSSEN

Cactussen onderscheiden zich van andere vetplanten (zie blz. 126-181) doordat op hun stammen en stengels uit ronde, kussenachtige plekje (areolen) doornen groeien. Bijna alle cactussen komen uit Noord- of Zuid-Amerika. Ze lopen uiteen van kleine doornige bolcactussen tot elegante hangplanten met gladde ranken.

Over het algemeen zijn er twee soorten: woestijncactussen die van een lage luchtvochtigheid en veel zonlicht houden, en tropische soorten zoals de lidcactussen (zie blz. 120) die in het regenwoud voorkomen en goed gedijen op schaduwrijke plekje met een hoge luchtvochtigheid.

ACANTHOCEREUS

De opvallende rechtopstaande of boogvormig geribde stam van de *Acanthocereus* zit vol rijen doornen.

's Zomers dragen de volgroeide planten witte of gele bloemen die 's nachts opengaan en bij sommige soorten geuren de bloemen. Na de bloei komen er niet-eetbare rode vruchten. Alleen cultivars van de *Acanthocereus tetragonus* zijn overal verkrijgbaar als kamerplant. Geef de doornige, statige cactussen voldoende ruimte, aangezien ze binnenshuis 1,80 m hoog kunnen worden.

TEMPERATUUR 10-30 °C

LICHT In het volle licht, maar zorg in de zomer voor een beetje schaduw.

WATER GEVEN Lente en zomer: geef water als de bovenste 2 cm van de grond droog is. Geef in de herfst minder water. Houd de plant droog in de winter.

VOEDING Universele mestkorrels in de lente, de helft van de aanbevolen dosis.

POTGROND Gebruik cactusgrond, of een mengsel van half-om-half universele potgrond en grind (4 mm).

BLOEI Alleen bij volgroeide planten, maar zelden bij kamerplanten.

OPKWEKEN Uit zaad of stekken.

ALGEMENE PROBLEMEN Rotten snel in natte grond. Controleer regelmatig op schildluis en spintmijt.

ACANTHOCEREUS TETRAGONUS 'FAIRY CASTLES'

syn. *Cereus tetragonus* 'Fairy Castles'

Dit is een van de populairste cultivars van de *Acanthocereus tetragonus*. De felgroen geribde stam vormt al snel clusters. Langs de rand groeien wollige korte roomwitte stoppels die samen een fraai gestreept patroon vormen. Binnenshuis komen de witte of gele nachtbloemen zelden voor – de cactus moet groot en volgroeid zijn om te kunnen bloeien.

HOOGTE EN BREEDTE Tot 1 m x 30 cm.

VERZORGING Zie links.

WAARSCHUWING Draag cactushandschoenen als je met deze plant werkt.



ARIOCARPUS

Veel soorten uit de *Ariocarpus*-groep lijken op kleine groene zeesterren en vormen een fraai contrast met de bol- of zuilcactussen. En waar de tuberkels bij de meeste andere cactussen verhoogde knobbels zijn, lijken ze bij de *Ariocarpus* op driehoekige blaadjes. De zaailingen hebben zachte doornen, maar die vallen eraf zodra de plant volgroeid is – een ideaal plantje voor wie kinderen of huisdieren heeft. Alleen de volgroeide planten krijgen trechtervormige bloemen, dus je moet wel geduld hebben. Als ze groeien, ontwikkelen ze zich in de herfst uit een viltig plekje boven op de plant. De bloemen variëren van wit, geel, roze, paars tot magenta.

TEMPERATUUR -10-30 °C. In droge grond overleeft deze plant -10 °C.

LICHT In de volle zon, maar zorg in de zomer voor schaduw.

WATER GEVEN Lente t/m zomer: als de grond van boven droog is (1 cm diep). In de herfst is één keer per maand voldoende. Houd de planten droog in de winter.

VOEDING Eind lente t/m zomer: om de twee weken halfverdunde cactusvoeding.

POTGROND Cactusgrond of een mengsel van half-om-half universele potgrond en grind (4 mm).

BLOEI Alleen bij volgroeide planten. Koop een bloeiende cactus zodat je het volgende jaar bloemen hebt.

OPKWEKEN Uit zaad.

ALGEMENE PROBLEMEN Rotten snel in natte potgrond. Controleer regelmatig op schildluis en spintmijt.

ARIOCARPUS RETUSUS

syn. *Mammillaria areolosa*;
Mammillaria prismatica

Zo goed als overal verkrijgbaar. De *A. retusus* groeit in een rozet van dikke, driehoekige, blauwgroene of grijze tuberkels (bladachtige delen), die samen een ster vormen. In de herfst verschijnen er witte of roze bloemen. Deze *Ariocarpus* groeit erg langzaam en is alleen geschikt voor geduldige mensen.

HOOGTE EN BREEDTE Tot 8 x 20 cm.

VERZORGING Zie links.



ASTROPHYTUM

Fervente verzamelaars zijn dol op deze cactussen vanwege de vorm (bol of zuil), de stammen die vaak geschakeerd zijn en de kleurige bloemen. Uit de groene of blauwgroene geribde stammen groeien bij sommige soorten kleine wollige vlokjes waardoor ze een zilveren glans krijgen. Hoewel de meeste planten geen doornen hebben, zijn sommige soorten wel bewapend: met lange of gedraaide naalden. De witte, gele, roze of rode bloemen zijn net madeliefjes en verschijnen in de zomer boven op de plant, waardoor de cactus op een muts met pompon lijkt.

TEMPERATUUR -7–30 °C; als de grond droog is, verdragen ze een paar graden vorst.

LICHT In de volle zon, maar zorg voor wat schaduw in de zomer.

WATER GEVEN Lente t/m zomer: geef water als de grond van boven droog is (1 cm diep). Herfst: een keer per maand is voldoende. Houd de planten droog in de winter. Zorg voor goede luchtcirculatie om rot tegen te gaan.

VOEDING Eind lente t/m zomer: een keer per maand halfverdunde cactusvoeding.

POTGROND Cactusgrond of een mengsel van half-om-half universele potgrond en grind (4 mm).

BLOEI Op volgroeide planten. Er komen zeker bloemen als je regelmatig water geeft en een beetje voeding toevoegt.

OPKWEKEN Uit zaad.

ALGEMENE PROBLEMEN

Gaan rotten in natte potgrond. Let op ongedierte als schildluis, rauwvliegjes en spintmijt.

VETPLANTEN

Onder de vetplanten vallen heel veel verschillende soorten planten waarvan sommige voor beginnende verzamelaars misschien een verrassing zullen zijn, zoals de *Hoya* (zie blz. 165) of de *Sansevieria* (zie blz. 176). Als kamerplant worden ze vooral gekweekt om hun prachtige vormen en kleuren van het blad. Als je er goed voor zorgt, gaan veel vetplanten bloeien, waardoor je nog meer kleur krijgt. De verzorging is over het algemeen makkelijk, zolang de vetplanten maar niet te weinig licht of te veel water krijgen.

ADROMISCHUS

Tot dit geslacht behoren kleine plantjes, maar je hebt keuze te over aan ongebruikelijke bladvormen, mooie kleuren en gevarieerde texturen. Sommige hebben felgroene platte bladeren, andere zijn grijs en lijken meer op kiezelstenen of schelpen, en weer andere doen denken aan geribbelde ravioli. Aan het eind van de lente of in de zomer verschijnen er lange stelen met kleine stervormige bloemen. Er zijn mensen die de bloemen verwijderen, omdat hun nectar schimmelziekte kan veroorzaken.

TEMPERATUUR 5-30 °C.

LICHT Helder licht, maar geen direct zonlicht.

WATER GEVEN Lente t/m begin herfst: geef water als de grond van boven droog is. Geef in de herfst en winter minder zodat de grond niet vochtig is en het blad niet verschrompelt.

VOEDING Lente t/m eind zomer: een keer per maand halfverdunde cactusvoeding.

POTGROND Cactusgrond of een mengsel van half-om-half universele potgrond en grind (4 mm).

BLOEI De planten bloeien zonder speciale behandeling.

OPKWEKEN Uit stekjes van blad of stam.

ALGEMENE PROBLEMEN Gaan rotten in natte grond. Controleer regelmatig op schildluis. Verwijder verwelkte bloemen zodat ze niet in de aarde vallen en gaan rotten, waardoor schimmelziektes kunnen ontstaan.

ADROMISCHUS TRIGYNUS

syn. Adromischus rupicola



ADROMISCHUS COOPERI

Deze vetplant is vernoemd naar de donkerpaarse plekken op het groene blad en niet naar de vorm daarvan. Net als de meeste *Adromischus* is deze mooie soort een goede keuze als je ze niet in de volle zon kunt zetten. Een beetje schaduw helpt de fraaie markeringen behouden. In de zomer verschijnen kleine roze bloemen op lange stelen die uit het midden van de plant tevoorschijn komen.

HOOGTE EN BREEDTE Tot 7 x 15 cm.

VERZORGING Zie links.

Dit vetplantje heeft platte, schijfvormige, grijsgroene bladeren met donkerpaarse en bruine spikkels die om de stam heen groeien. Het bloeit zelden binnenshuis, maar aangezien de groene bloemen veel minder interessant zijn dan het blad, worden ze niet gemist.

HOOGTE EN BREEDTE Tot 15 x 15 cm.

VERZORGING Zie links.



AEONIUM

Deze groep is geliefd om zijn fraaie blad. Er zitten hoge indrukwekkende planten bij met boven aan de houtige stengels rozetten van vlezig blad. Ook zijn er kleinere, subtielere soorten met plattere rozetten. Aan het einde van de winter tot en met de zomer verschijnen er kleine, stervormige bloemen op lange stelen. Daarna sterven de bloeiende rozetten af, maar vaak vormen ze uitlopers die hun eigen plekje zullen innemen. Je kunt ook uit stekjes nieuwe planten opkweken (zie blz. 203). Veel *Aeonium*-soorten zullen in zeer hete zomers half in rust gaan, maar als ze buiten in de halfschaduw zet, verdort het blad niet.

TEMPERATUUR 10-24 °C.

LICHT In de volle zon, 's zomers halfschaduw.

WATER GEVEN Herfst t/m einde lente: geef water als de grond van boven droog is (1 cm diep). Geef 's zomers minder als de planten mogelijk half in rust gaan. Zet ze in de zomer buiten voor een goede luchtvochtigheid.

VOEDING In het groeiseizoen van winter t/m einde van de lente een keer per maand vloeibare uitgebalanceerde voeding.

POTGROND Cactusgrond of een mengsel van half-om-half universele potgrond en grind (4 mm).

BLOEI Als ze regelmatig voeding en water krijgen, bloeien ze in de lente. Mogelijk kunnen jonge planten een paar jaar niet bloeien.

OPKWEKEN Uit zaad of stekjes in de vroege lente.

ALGEMENE PROBLEMEN Ze zijn vatbaar voor rot bij te veel water of als de grond nat blijft. Controleer regelmatig op schildluis en spintmijt.

AEONIUM ARBOREUM 'ATROPURPUREUM'

syn. *Aeonium arboreum* var. *atropurpureum*

Deze groenblijvende vetplant heeft aan zijn lange vertakte stengels prachtige donkerpaarse bladrozetten. Aan het einde van de lente groeien er uit de rozetten taps toelopende trossen van stervormige gele bloemen.

HOOGTE EN BREEDTE
Tot 1,5 m x 90 cm.

VERZORGING Zie links.



HAAL DE NATUUR IN HUIS

Wil jij een huis boordevol groen; stijlvol én zorgeloos? Kies dan voor cactussen en vetplanten! Deze planten hebben weinig verzorging nodig, maar geven wel een nieuwe twist aan je interieur. Met deze inspirerende plantengids kies je moeiteloos de soorten die in jouw huis passen. Ook als je – nog – geen groene vingers hebt!

- ✿ Een uitgebreide en praktische gids met profielen van ruim 200 verrassende cactussen en vetplanten.
- ✿ 12 stap-voor-stapprojecten om elke ruimte in een groene oase te veranderen.
- ✿ Deskundige tips voor de styling en verzorging.

**KOS
MOS**

NUR 422
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen



9 789043 930994

www.kosmosuitgevers.nl